

CESTA VYKOUPENÍ

CESTA BOŽÍ LÁSKY

VE SMLouvĚ S JEHO LIDEM

PODLE PÍSNĚ PÍSNÍ

Z CYKLU POSTNÍCH KÁZÁNÍ

V KAPITULNÍM KOSTELE

VŠECH SVATÝCH NA HRADĚ PRAŽSKÉM

V ROCE 2020

PŘIPRAVIL

DOC. JOSEF HŘEBÍK

LÁSKA SE RODÍ Z ŽÍZNĚ DUŠE

Líbej mě polibkem svých úst (Pís 1,1 - 2,7)

V letošním svatopostním období jsme se s kolegou Jaroslavem Brožem rozhodli, že se necháme inspirovat židovskou tradicí sahající až do 8. století po Kr. Židé totiž čtou o svátku Pesach jednu z nejkrásnějších básnických knih Starého zákona, Píseň písní. Vzhledem k tomu, že ji lze rozdělit na pět zpěvů s prologem a epilogem, vyjde na každé z našich postních zamyšlení jeden zpěv, přičemž prvnímu bude předcházet prolog a po posledním bude následovat epilog.

Základ Písně písní tvoří soubor milostných básní, které opěvují lásku mezi snoubencem a snoubenkou. Židé si ovšem četbu této básnické knihy zvolili pro svůj největší svátek proto, že o Pesachu slaví vysvobození z Egypta, tedy největší projev lásky Hospodina k jeho národu. A křesťanství navazuje na tento duchovní výklad tím, že v Písni písní vidí zračit se lásku Krista, který je snoubencem, k jeho snoubence

církvi, příp. lásku Boha či Krista k jednotlivé duši. Tak chápou Píseň písní zejména mystikové a tohoto pojetí se, samozřejmě aktualizovaně pro dnešní dobu, přidržíme i my v našich úvahách.

Dnes tedy prolog a první zpěv, který jsme nadepsali: **Láska se rodí z žízně duše** a uvedli jsme ho citátem druhého verše první kapitoly: „*Líbej mě polibkem svých úst!*“ Člověk, ať to ví, nebo ne, se liší od nižších tvorů tím, že v hloubi své duše plane touhou po lásce bez hranic, po lásce bez konce, a tou je Bůh. Dnes je ovšem dosti těžké dotknout se této hluboké touhy, kterou snoubenka v Písni písní vyjadřuje slovy: „*Líbej mě polibkem svých úst*“ a „*Za sebou mě táhni!*“, protože houština povrchních tužeb, tíhnoucích k pozemskému životu bez horizontu věčnosti, tuto touhu dusí, zašlapává. Potřeby, jejichž protagonistou je dnešní konzumní společnost, se omezují na pouhou smyslovou zkušenost, na praktický materialismus, na to, co se dá uspokojit snadno a hned.

Ale právě tady srdce, jehož neklid je typickou žízní po Bohu, prožívá své drama úzkos-

---

ti, prázdnoty, nepřestává hledat nové a nové uspokojení v oblasti smyslů, protože žádné z těch, které nachází, není úplné a trvalé. Jediným lékem na tento neklid je pochopit základní skutečnost: že Bůh nás miluje tolik, že se s námi spojuje v trvalém svazku lásky v našem nitru, uprostřed našeho já. Tam, kde každý z nás svým jedinečně osobním způsobem volá po této odpovědi, dokonale a provždy uspokojivé, spočívající v nekonečné lásce, tam, kde si naše srdce přisvojuje slova snoubenky: „*Líbej mě polibkem svých úst*“ a „*Za sebou mě táhni!*“, tam Pán nebe a země, Snoubenec srdcí nám svou odpověď dá.

Vždyť je to právě on, kdo iniciuje vzájemné setkání, kdo odstraňuje z cesty bludná světélka, falešné potřeby, klamná, chvilková uspokojení i hluk, kterým jsme neustále ohlušováni. A vůně, intenzita jeho jména jako léčivý olej hojí naše rány, když Ježíše-Spasitele, Ježíše-Lásku nepřestáváme s hlubokou vírou vzývat. „*My jsme poznali lásku, jakou má Bůh k nám, a uvěřili jsme v ni*“, píše sv. Jan. Věřit v tuto lásku je počátkem všeho, co se odehrává

---

mezi námi a Bohem a co Píseň písni znázorňuje důvěrným spojením snoubenců ve sňatku. A toto spojení je účinnější než jakékoli jen z nás vycházející apoštolské úsilí. Jestliže se necháš vtáhnout do výhně lásky, mnozí další budou hořet spolu s tebou, najdou Krista-spásu.

Často se ve styku se společností, která stále víc ztrácí smysl pro krásu Božích dětí, cítíme jakoby začernění svými malými i většími nevěrnostmi na tom údělu vinice Páně, kde jsme povoláni žít a pracovat. A přesto se z hloubi našeho srdce zvedá vědomí, třeba protrpěné, že on sám je pravým životem, láskou, dechem naší existence, jestliže se jím necháme uchvátit, jestliže hledáme spočinutí v něm, pod sluncem Ducha Svatého, předobrazem věčného poledne, ve kterém budeme zářit jako „děti světla“.

Pán je pastýřem a jeho pozvání směřuje k tomu, abychom vyšli ze sebe a kráčeli ve stopách jeho stáda. Protože jenom když vyjdeme ze svého falešného obrazu, k němuž tolik přispívá dnešní společnost tím, co je pouze virtuální, zdánlivé, dospějeme sami k sobě a k němu.

„Nejkrásnější“ je superlativ, který vystihuje

---

mou vnitřní identitu jako „obrazu a podoby“ Boha-snoubence, Boha-lásky. Jde o to, přestat lpět na vnějších věcech, opustit své iluzorní a modlářské „já“, abych dospěl k pravému „já“, totiž ke své hluboké identitě, k identitě „snoubenky“, „koupené za cenu“ jednorozenného Božího Syna, Pastýře a Snoubence, který za mě prolil svou krev.

I na cestě následování se může stát, že v tichu duchovní obnovy nebo v situaci určitého pokoření člověk ke svému údivu zjistí, že po léta, nebo dokonce po celý život, místo za Kristem šel vlastně za falešným obrazem sebe sama a staral se neustále o to, jak vypadá před druhými, usiloval o uznání či pocty z jejich strany. Může se to stát i v životě osob Bohu zasvěcených. Na podvědomé rovině se člověk v takovém případě snaží být přitažlivý a druhé manipulovat se záměrem mít nad nimi moc, třeba jen psychologickou a pseudoduchovní. Tak dochází k ovládnutí vlastního života i života a skutků druhých lidí ne s výhledem na království Boží (i když se to třeba navenek proklamuje), nýbrž z více či méně zřetelných

---

osobních a egoistických zájmů.

Moment krize obrazu vlastního já je pak sice bolestný, ale absolutně nutný. Člověk v něm totiž nahlédne celou svou ubohost, slabost a dezorientovanost, což ho může vést k uzavřenosti a depresi. Ovšem právě odtud pramení spása, pokud najde člověk odvahu odvrátit svůj vnitřní zrak od neautentického „já“ a odevzdat se v plné důvěře milosrdnému a milujícímu Bohu, Ukřižovanému a Vzkříšenému, Snoubenci-Pastýři, který přišel, aby uzdravil všechny naše rány.

V okamžiku, kdy je hříšníkovi odpuštěno, kdy je obnoven Boží milostí, stává se hřích zázračně místem, v němž Bůh vstupuje do kontaktu s člověkem.

Teprve po lítosti, pokání a smíření, v pokorném vědomí vlastního hříchu, spočívajícího v niterné neautentičnosti, duše objeví, že je „obrazem“ Božím. Je nesmírně důležité být si vědomi toho, že jsme jeho ryzím obrazem a podobou, ne pokryteckým „ego“, ale hlubokým a nejkrásnějším „já“. Pokud jde o to, čím jsme byli předtím, Ježíš opakuje: „*Bůh neposlal*

---

svého Syna na svět, aby svět soudil, ale aby svět byl skrze něho spasen.“

„Vůně nardu“, kterou rozšířila snoubenka (v evangeliu Marie, pomazávající drahocenným olejem Ježíšovy nohy), je výzvou k tomu, abychom žili své dny na prvním místě v kontemplativním zaměření.

Pokud je člověk stravován aktivitami, i těmi dobrými, včetně apoštolátu, ale je přitom na Boha zaměřen jen jaksi všeobecně, dopadne to nakonec tak, že u něj činnost převáží nad bytím, v jeho životě zavládne spěch a ukvapený aktivismus a takový člověk ztratí kontakt se svým pravým „já“, s niterným středem, který obývá Bůh. Tak dochází k velmi nebezpečným krizím, ke zmatku v mysli a rozdělení v srdci. Člověk může přitom plnit třeba důležité úkoly a zastávat významné postavení, ale jestliže je vnitřně vyprahlý (jakkoli typem své činnosti říká, že náleží Bohu), pak jeho život pomalu, ale jistě pozbývá smyslu, jde vstříc prázdnotě, duchovní smrti.

Modlitba, naslouchání Božímu slovu, životodárný kontakt se svátostmi smíření a eu-

---

charistie (nevyprázdňenými zvykovostí!) to vše mně pomáhá žít v kontemplativním rozměru, tedy, obrazně řečeno, v rozšíření vůně „nardu“ adoračním gestem po celý den, i když se zabývám jinými věcmi. „*Modlíš se?*“, píše sv. Jeroným, „*Pak mluvíš se svým Snoubencem. Čteš? Pak je to on, kdo mluví k tobě. A když tě zmůže spánek, pak on přichází ke dveřím tvého pokoje.*“

To znamená, že setrvává-li člověk v tomto niterném kontaktu s Pánem, je celý na dlouhou dobu uchvácen Bohem, jehož přítomnost prostoupí dokonce i podvědomí. Připomínka Ježíšova utrpení, tady symbolizovaná „nádobkou myrhy“, se stává signálem, přítomným v celém dni. Protiklady, obtíže a bolesti různého druhu, kterými je poznamenán běh našich dnů, se rozjasňují světlem velikonočního významu a vykupitelské hodnoty, pokud jsou prožívány s úmyslem „*doplnit, co ještě zbývá do plné míry Kristových útrap a co se obrací ve prospěch jeho těla, to je církev.*“ Pak pochopíme, že „snoubenčiny oči jako holoubata“ jsou prohloubením kontemplativního pohledu, kdy v prostoru modlitby a naslouchání hledíme na

---

lidi a události očima srdce, které Duch Svatý oživuje vírou, nadějí a láskou. Tak se dospívá k tomu, že vidíme Boha ve všech a ve všem, když se díváme Božíma očima a pozvolna milujeme láskou, kterou je Bůh sám.

Jak je důležité přijímat různá třibení, jimiž se očisťuje srdce, oprošťovat svou mysl a svůj život ode všeho, co je zakaluje, k průzračnému vidění víry, které vychází z uklidněných niterných hlubin a dává novou sílu a jasný obzor našim dnům!

V neustálém pamatování na Snoubence, i během dní intenzivní činnosti, se začíná žít nejen pro něj, ale s ním. A tehdy se otevírají různé perspektivy. Dochází k proměně, v níž oči srdce, poznávající Snoubence ve Slově a v eucharistii, ale také v tichu modlitby, ve tváři bratra, sestry, dětí, postižených lidí, v oslnivé záři slunce i v kapkách deště, v ne-smírnosti nebes, vždycky a všude žasnou nad ním: milujícím a milovaným. „Jak jsi krásný, můj miláčku“, volají hlubiny srdce. A může se stát, že on někdy na oplátku zašeptá: „Jak jsi krásná, má milá, jak jsi krásná“, totiž tím, že

---

spolu se mnou plníš Otcovu vůli, která spočívá ve sjednocování života v lásce.

Současná společnost žije v překotném pohybu. A tento pohyb vychází z nezřízené touhy ne po lásce jako setkání, ne po lásce jako daru, ale jen po tom, co je člověku příjemné. Život je ve svých rozličných strukturách, způsobech a projevech, jako jsou partnerské vztahy či vztahy ve společenství, politika, ekonomie, škola, zábava, cestování apod., životem sebestředným, který ovšem jako takový rozsévá všude znamení smrti: od rozvrácených rodin přes neporozumění v komunitách ke zbožňování modly výkonu a úspěchu a pohrdání těmi, kdo jich nejsou schopni.

Píseň písni nám právě v této dnešní realitě nabízí cestu ke spáse. Ježíš, Snoubenec přirovnávaný k jabloni, je skutečně znamením opačným, než byl strom pokušení, který se stal osudným našim prarodičům. Ježíš, Ukřižovaný a Zmrtvýchvstalý, je stromem života pro nás. Naši zkušenosti hlubokého existenciálního neklidu, našemu srdci hladovějícímu po něžnosti, naši námaze volit nesobecké postoje

---

Ježíš odpovídá nabídkou odpočinku, blahodárného „stínu“, ve kterém můžeme být s ním a žít se plodem-pokrmem jeho Slova.

Ale nejen to. On nás vede až do svatební intimity, do vinného sklepa, kterým je jeho srdce, zdroj pravého života. „*Přišel jsem, aby měli život a měli ho v hojnosti.*“ Srdcem života je láska a my všichni, tak jako snoubenka z Písně písní, jsme „nemocní“ láskou. Žízníme po nekonečném Bohu, a přitom tápeme ve světě, který je konečný. Dokud se nenecháme uvést do onoho „vinného sklepa“, kterým je Kristovo srdce, budeme se stále zmítat v iluzích, které si o sobě i o světě kolem sebe vytváříme. Do té hlubiny Kristova srdce ovšem vstupuje duše skrze utišení všech antipatií, zlosti, neuspokojeného dychtění, frustrací, nostalgie a strachu. A toto utišení se děje vytrvalostí v modlitbě i každodenním asketickým úsilím.

Nechat se Ježíšem-Snoubencem uvést do „vinného sklepa“ jeho srdce znamená vstoupit do ticha vlastní mysli a srdce, dostat se k pokojnému přebývání v něm. Pak pochopíme zvolání sv. Ignáce z Antiochie: „*Jak bychom*

---

mohli žít mimo Krista? Vždyť on je náš život provždycky“. Jestliže z nelásky pochází veškeré zlo, z nasměrování lásky na Krista a s Kristem k Otci pochází naopak dobro, vnitřní harmonie a žádoucí vztah člověka k Bohu, k sobě samému i k druhým lidem.

RYTMUS LÁSKY:

HLEDÁNÍ, NACHÁZENÍ A OPĚTOVNÉ HLEDÁNÍ

Budu hledat miláčka svého srdce (Pís 2,8 - 3,5)

Dnešní úvahu o druhém zpěvu Písně písní jsme nadepsali **Rytmus lásky: hledání, nacházení a opětovné hledání**. Obraz Snoubencova „hlasu“, který slyšíme, jak nás zve, abychom šli směrem k pravdě o nás samých v setkání s ním, a roční období lásky jako pozadí a metafora tohoto setkání, toto dvojí nás otevírá jaru naděje.

Hlas Snoubence, jeho příchod přes nerovnosti, tj. hory a kopce naší osobní historie, skutečnost, že Snoubenec stojí za zdí, za oknem, za mřížovím naší duše, která je všemi těmi překážkami sevřena, ale on je přes to přese všechno Bůh-s námi, Bůh-se mnou, to je důvod a základ naděje, neustálá pomoc, abych se stával člověkem naděje, v dnešní době, která je naopak v mnoha ohledech poznamenána beznadějí.

Rozkvět této naděje uprostřed nejrůznějších existenciálních situací umožňuje jednak konkrétní víra, že Snoubenec je Bůh, který mě

hledá a přichází, aby byl se mnou, aby dal smysl celé mé osobní historii. A druhým podnětem je jeho volání: „Vstaň a pojď!“ Naléhavější než Boží volání adresované kdysi Abramovi, našemu praotci ve víře, je to, kterým se Kristus-Snoubenec obrací ke své snoubence: vyjdi ze svého nepravého „já“; jestliže otevřeš střed svého srdce jádru radostné zvěsti, najdeš sebe samu v mém srdci.

Jedná se o souběžný pohyb. Jestliže jdu odhodlaně směrem ke Kristu tím, že žiji ve shodě s jeho učením, pak jdu zároveň také směrem k hluboké pravdě svého srdce. A platí to i obráceně: jestliže jdu k pravdě sebe sama, pak jdu zároveň směrem ke Kristu. A vede mě přitom Láska, která je sama Osobou, totiž Duch Svatý.

Život ovšem začíná rašit naději ve snoubence a kolem ní jediné tehdy, když ona vyjde ze zimy snadného podléhání pokušením a když svým poctivým asketickým úsilím prorazí ledové sevření hříchů. Uvědomovat si, že Bůh není daleko, ale že je tady, znamená upozorovat svým vnitřním zrakem, že je přítomen ve mně, že je uprostřed nás. Ano, vzít na vědomí,

---

že když myslím, když jedním, když jsem něčím zaujatý, myslím v něm, jedním s ním, jsem zaujatý jím. Pak se všechno stává Božím. Pak se mění můj život, má tvář. Nejsem to už já, kdo žije, ale Ježíš žije ve mně.

Všechna závist, žárlivost, strach, antipatie vůči druhým, jsou, obrazně řečeno, „zimou“ nelásky, která se usadila tam, kde člověk není do hloubi duše přesvědčen, že je nekonečně milován. A právě uvnitř této „zimy“ působí jako hřejivé paprsky slunce jistota přítomnosti Boha-Snoubence, veškerá jeho síla, která přemáhá naši slabost.

Nedokážeme opustit své obranné mechanismy, svou uzavřenost do předsudků vůči lidem kolem nás, své hořkosti a bariéry svých obav, pokud nebudeme s jistotou vědět, že nás chrání a nese Bůh-Snoubenec. Máme v sobě rány, prázdnotu, žízeň po tom být milováni, být uznáni v naší hodnotě lidské osoby, žízeň po intimitě a společenství. Toto všechno je náš životní střed!

„Zima“ je cosi jako nepřiznat si tuto realitu nebo ji skrýt, zakamuflovat. Naopak jaro Vtě-

lení, prožívané jako svatební setkání, znamená zhluboka se nadechnout jistoty, že s Pánem jsem opravdu schopen volit dobro; že v něm a pro něj, milovaného Snoubence své duše, jsem schopen jít směrem ke svému středu v osvobozující atmosféře, která rozvíjí mou pravou, hlubokou individualitu, a mohu se cítit doceněn v tom, co nepomíjí. Naděje znamená rozkvět této jistoty, která je absolutně komunikativní, sdělná.

Protože tam, kde věříš, že tě hledá, probouzí k životu a posiluje Kristus-Snoubenec, tam tvůj pohled ubezpečuje, tvůj úsměv potěšuje, tvé srdce se stává pevným, chápavým a napomáhá k lidskému a křesťanskému růstu druhého. Tvé slovo, prostoupené „hlasem Miláčka“, se stává nositelem naděje.

Dnes více než kdy jindy může obstát pouze život sycený niterností. Škody způsobené té vinici, kterou je srdce spojené svazkem lásky s Bohem, jsou, použijeme-li obrazu z Písně písni, jako „malé lištičky“, což může znamenat nenápadně se vtírající světské úsudky a zvyky. Více škodí nepatrné souhlasy se zlem, kte-

---

rým se nepřikládá velký význam, než závažný pád, z něhož se s kajícíností povstane. Děje se to tehdy, když se do mysli a do srdce kradmo vpouštějí iluze, způsoby uvažování zaměřené na posílení nepravého „já“. Jednáme jako by tu Bůh nebyl.

Začíná se pak s pohodlným životem, kde vládne prostřednost a strach z oběti. Radost a pokoj pramenící ze svazku lásky s Bohem se rozplývají, zatímco „lištičky“ nepozorovaně pustoší život a odchylují člověka směrem k vnějškovosti, k věcem a činnostem, které nabývají v jeho očích čím dál větší důležitosti. A přece tady nepřestává svítit neuhasitelné světlo jako příslib spásy: „Můj miláček patří mně a já jsem jeho.“

Jestliže má ale toto opravdu platit, pak se nemohu spokojit se životem založeným na kompromisu mezi povoláním k lásce, která ze své podstaty vyžaduje celého člověka, a vtíravými iluzemi materialistického světa, sázejícího na úspěch, vnější efekt, zábavu a uspokojování smyslů. Pro život ve svazku lásky s Bohem, tj. pro život žitý opravdu intenzivně

---

lidsky a křesťansky, potřebuji vzývat Ducha Svatého. Jedině on mně totiž může pomoci, abych pochopil, jestli rozhodnutí, která dělám, jsou v souladu s celým tajemstvím Pána Ježíše, který ponížil sám sebe a byl poslušný až k smrti, a to k smrti na kříži; a proto ho Bůh povýšil, anebo jestli se přizpůsobuji jenom tomu, co mně v dané chvíli vyhovuje a uspokojuje. A je to také Duch Svatý, kdo mi dává nezbytnou sílu, abych žil jinak.

Svatý Jeroným píše v jednom svém dopise: *„Nic není těžké pro toho, kdo miluje...Milujme i my Krista, hledejme stále spojení s ním a každá obtíž se nám bude zdát snadná.“*

Nepřizpůsobovat se světské mentalitě, ale naopak přijímat pozvání evangelia ve stálém obnovování mysli a srdce: to nám umožní rozpoznávat, co je Boží vůle, co je dobré a Bohu milé. A tam, kde bez úzkosti a neklidu vládne niterný pokoj člověka, který věří, že je opravdu milován, tam, kde je tento pokorný a vytrvalý postoj rozlišování, kam mě Bůh chce vést, tam se může uskutečnit hluboké sjednocující setkání v lásce.

V samém středu vlastního bytí se zakouší, že Bytí par excellence, Bůh-Láska, Trojice-Společenství jako planoucí výheň je Přítomnost sice tichá, ale mocně přetvářející život a jeho dny, naši realitu a setkávání s každým člověkem, ba s každým tvorem.

Jestliže „můj Miláček patří mně a já jsem jeho“, pak vrcholem radosti je být s ním. A to i v temnotě víry, protože dokonce i noc se – v něm – stává světlem, čili dostává smysl lásky v čase, který přechází, a ve šťastném životě, který nastává.

Téma „hledání“ je stále přítomné v dnešním životě. Ve společnosti, která je poznamenána více hledáním toho, co chci mít, než toho, který je, více produktivitou než sebedarováním v lásce, by věřící člověk měl neustále bdít nad svým srdcem. Pokud je niternost pěstována pozorným hledáním Pána ve všech a ve všem, pak život ve spojení s Bohem nejenže je možný, ale udává tón našim dnům a naplňuje je pokojem.

V chasidských komentářích zbožných Židů k Písmu svatému čteme: „Někteří lidé hledají

Pána, jako by byl od nás velmi daleko a jako by byl obklopen mnoha vysokými zdmi. Říká jí se snoubenkou z Písňe písni: Hledala jsem ho a nenalezla. Kdyby ale byli moudří, věděli by, že neexistuje místo ani okamžik, kde a kdy by Bůh nebyl přítomen. Je možné ho najít ve všem, vždycky a všude.“

Především je ale třeba se ptát: Koho nebo co doopravdy hledám? A je třeba se takto ptát beze strachu, že demaskuji své falešné „já“, které snadno podléhá iluzím: říká sice, že hledá Boha, ale ve skutečnosti běhá za modlou. A může to být dokonce iluze duchovní sladkosti, v níž chci mít Boha-Snoubence jen pro sebe, pro své klamné potěšení, uspokojení; když se pak tato iluze rozplyne, zdá se mi, jako by se Bůh vzdálil, což ve mně vyvolá depresi.

Tak jako snoubenka v Písni písni je nutné „vstát a projít městem“; jedná se totiž o to, že milovat život a žít ho se zdravým realismem, s vynaložením sil na hledání Boha ve službě tomuto světu, který Bůh tak miloval, že dal svého jednorozeného Syna, že toto je také dnes smysl ryzího a vtěleného křesťanství. Je jenom

---

třeba být ve světě, aniž patříme „světskému světu“, tedy milovat a sloužit ve svobodě, s pokorným srdcem.

Abychom dosáhli této svobody typické pro pokorné srdce, Pán nás posílá dále v noci, kterou zakouší snoubenka, v noci, která může někdy symbolizovat hlubokou vyprahlost srdce a duše. To je noc, z níž není úniku, kterou je prostě potřeba vydržet, přestát a v níž nám svým slovem aspoň částečně mohou pomoci zkušení duchovní rádci, lidé, kteří sami podobnou nocí prošli. Naopak hlubinná psychologie, která jinak může být docela užitečná, tady nepomůže, protože není schopna říci nic ohledně vztahu k božskému Snoubenci, k němuž člověk tíhne. Noc ducha nám má mimo jiné ukázat, že Bůh je zcela jiný, než jak si ho můžeme představit, že absolutně přesahuje všechno naše myšlení o něm.

Jak by bylo pošetilé přát si mít vidění nebo se chytat různých zjevení, to říká výstižně svatý Jan od Kříže: *„Takový člověk nejenže by se dopouštěl bláhovosti, ale míjel by se s Bohem, protože by nesměřoval výlučně ke Kristu, bez touhy po*

---

něčem jiném. Bůh by mu mohl odpovědět: Jestliže jsem ti řekl všechno ve svém Slově, kterým je můj Syn, nemám teď už nic jiného, co bych ti mohl zjevit. Hledej tedy pouze jeho, protože v něm jsem ti řekl a zjevil všechno. Tak najdeš v něm i víc než je to, co hledáš a po čem toužíš.“

Ano, během vyprahlostí a období zkoušek různého druhu je třeba prostě nepřestat věřit, že, jak píše dále svatý Jan od Kříže, „temná noc, i když se zdá, že na nějaký čas přikryje ducha temnotou, působí tak jenom proto, aby ho pak ozářila a všechno mu ukázala v jasném světle. I když ho pokoří, je to jenom proto, aby ho povýšila; ochudí ho a zbaví všeho, co vlastní, i přirozeného citu, jenom proto, aby se pak mohl v Bohu otevřít a užívat všeho nebeského i pozemského s nesmírnou svobodou.“

Když věřící a milující srdce vyjde z noci a znovu najde Snoubence, kterého hledalo, nastává čas úžasu a radosti. Ale dokud budeme tady na zemi, Bůh bude stále znovu rozehrávat svou hru na Přítomnost-Nepřítomnost, aby stále jemnějším tříbením snoubenka opouštěla „ego“ a zároveň objevovala Lásku ve stá-

---

le plnějším sebedarování, které je prahem neomezeného zakoušení v blaženém patření na věčnosti.